

Enligt sändlista

Bildande av Näs naturreservat i Köpings kommun, Västmanlands län

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som avgränsas på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatet (se reservatsföreskrifter).

Länsstyrelsen fastställer samtidigt, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. de mål och riktlinjer för områdets långsiktiga vård som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen för reservatet (bilaga 3). Förvaltare av reservatet ska vara Länsstyrelsen.

Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är att bevara och främja naturvärden som är knutna till gammal skog av naturtyperna västlig taiga med dess livsmiljöer för skyddsvärda arter. Viktiga förutsättningar för bevarandet av den biologiska mångfalden är en varierad åldersstruktur med en hög maximal trädålder, döda stående och liggande träd i olika nedbrytningsstadier samt ostörd intern dynamik och hydrologi.

Syftet ska uppnås genom att området lämnas för fri utveckling, vid behov kan dock åtgärder för att gynna den biologiska mångfalden övervägas.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att:

1. avverka, röja, skogsodla eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller på annat sätt skada levande och döda träd och buskar
2. bedriva husbehovstäkt eller utfylla, tippa, spränga, schakta, gräva, dämna, nydika, dikesrensa, bryta stubbar eller utföra annan markbearbetning

3. uppföra och vidmakthålla ny byggnad eller annan anläggning (exempelvis väg, parkeringsplats, led, bro, spång, mast, antenn, luft- eller markledning)
4. upplåta mark på strand för båtuppläggning annat än i enlighet med skötselplan (bilaga 3)
5. uppföra och vidmakthålla stängsel eller annan hägnad
6. jaga fågel
7. medföra okopplad hund med undantag för jakttillfällen
8. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller andra växtnäringsämnen
9. framföra motordrivet fordon i terrängen
10. upplåta mark för skyttetävling, orienteringstävling eller militära övningar
11. avstycka tomt eller fastighet

Utan hinder av ovanstående föreskrifter är det tillåtet att:

- underhålla kraftledningsgatan från buskar och sly (bilaga 2)
- underhålla väg och vägdiken. Samråd skall dock ske med Länsstyrelsen vid underhåll av vägdiken (bilaga 2)
- uppföra brygga för båtar på plats som framgår av bilaga 2 under förutsättning att kommunen ger dispens från strandskyddsbestämmelser
- på ett varsamt sätt framföra motordrivet fordon i terrängen för uttransport av fälld älg
- utföra nödvändiga åtgärder i samband med brandbekämpning

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelse att tåla visst intrång

Fastighetsägare och innehavare av särskilt rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet.

1. Utmärkning av reservatets gräns i terrängen
2. Utplacering av informationstavlor och utmärkning av stigar i enlighet med skötselplan (bilaga 3)
3. Dokumentation och uppföljande undersökningar av markförhållanden, flora och fauna
4. Parkeringsplatser för allmänheten enligt skötselplan (bilaga 3)
5. Vid behov utföra vissa åtgärder för att gynna biologisk mångfald enligt skötselplan (bilaga 3)

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller är det förbjudet för att

1. tälta
2. göra upp eld
3. cykla eller rida i terrängen
4. klättra i boträd eller på annat sätt avsiktligt störa djurlivet
5. fälla eller på annat sätt skada, levande eller döda träd och buskar samt att skada vegetationen eller naturföremål i övrigt t ex genom att insamla örter, gräs, mossor, svampar eller lavar, med undantag för bär och matsvamp för husbehov

6. insamla insekter eller andra ryggradslösa djur
7. på störande sätt använda radio eller annan ljudanläggning
8. anbringa tavla, skylt, affisch, orienteringskontroll, andra markeringar eller snitsla spår eller motsvarande
9. använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål, lägerverksamhet eller motsvarande
10. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur

Föreskriften C 10 gäller inte markägare och innehavare av särskild rätt vid jakttillfällen.

Föreskrifterna under A och C ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för reservatets skötsel enligt fastställd skötselplan, ej heller för vetenskapliga undersökningar med syfte att öka kunskapen om de biologiska värdena. För sådana vetenskapliga undersökningar krävs dock godkännande från Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen erinrar om att föreskrifterna enligt 7 kap. 30§ miljöbalken gäller omedelbart, även om de överklagas.

Beskrivning av området och skäl för beslut

Området är beläget ca 13 km väster om Kolsva samhälle, Köpings kommun, i den naturgeografiska region som är benämnd "skogslandskapet söder om norrlandsgränsen".

Dominerande jordart är storblockig morän. Hällmarker finns endast i den västra delen. Områdets västra kant utgörs av en åt öster lutande markant sluttning. Ett parti av denna sluttning utgörs av en rasbrant med stora mossbeklädda klippblock och grottor. Bland dessa klippblock finns lysmossa (*Schistostega pennata*). Lokalen är en av Västmanlands läns två hittills kända lokaler med lysmossa. Några klippblock har format en skreva som man kan ta sig igenom och därmed komma upp på hällmarkerna. Lokalbefolkningen kallar denna skreva för Trånggatan. Områdets östra kant utgörs av Skedvisjön.

Näs naturreservat består till stor del av friska barrblandskogar av blåbärs- och lingonristyp med stort inslag av asp varav tre är av mycket grov dimension. Gran är det dominerande trädslaget. På och kring hällmarken i den västra delen dominerar tallskog av lavtyp. Utefter strandkanten i öster finns en del mindre bestånd av klibbalstrandskog. En del av området är på fornminneskartan utritat som fossil åkermark. Detta område är idag bevuxet med gran. I området finns också flera kolbottnar och en ruin från en kolarkoja.

Av den totala arealen utgörs 29 % av trädåldersklassen 51-60 år och 21 % av 91-100 åriga träd. Den äldsta skogen, 111 år eller äldre, utgör 12 % av totalarean. Den resterande arean består mestadels (26 %) av träd i åldern 61-90 år och ca 15 % av träd i åldern 50 år eller yngre. Virkesförrådet ligger högre än genomsnittet för länet och uppgår i snitt till 260 m³sk/ha.

Områdets naturvärden är främst knutna till förekomsten av gamla levande träd, torrakor och lågor d v s dess långa kontinuitet som skogsmark. Några av de arter som finns i området och som är knutna till gamla träd är tallticka (*Phellinus pini*), stor aspticka

(*Phellinus populicola*, NT), gammelgranslav (*Lecanactis abietina*), lunglav (*Lobaria pulmonaria*), aspegelav (*Collema subnigrescens*, NT) och aspfjädermossa (*Neckera pennata*, VU), medan arter som kortskaftad ärgspik (*Microcalicium ahlneri*) och brunpudrad nållav (*Chaenotheca gracillima*, NT) återfinns på högstubbar/torrakor. God förekomst och kontinuitet på lågor visar bland annat arter som ullticka (*Phellinus ferrugineofuscus*) och grön sköldmossa (*Buxbaumia viridis*, NT). Av kärlväxter som noterats i området kan nämnas linnea (*Linnea borealis*) och ormbär (*Paris quadrifolia*). Evertetrater och fåglar har inte studerats närmare.

Flera av de arter som noterats ovan återfinns på den nationella rödlistan, det vill säga förteckningen över hotade (CR/EN), sårbara (VU) och missgynnade (NT) arter. Grön sköldmossa (*Buxbaumia viridis*) är utpekad i EU:s art- och habitatdirektiv.

Värdena har uppkommit genom att skogsbruk, till stora delar på grund av den blockiga och oländiga terrängen, under de senaste årtiondena bedrivits i begränsad omfattning eller inte alls. Genom att lämna skogen för fri utveckling kommer naturvärdena att öka ytterligare. För att bevarandevärdena inte ska riskeras genom påverkan från besökare måste vissa aktiviteter begränsas.

Naturreservatet är beläget ca 5 km nordväst om närmsta naturreservat (Norrbyhammars naturreservat, Örebro län) med liknande naturtyper och kvaliteter (barrblandskog med stort inslag av asp). Närmsta reservat i Västmanlands län, Tängsta naturreservat, ligger drygt 20 km öster ut.

Skälen för att området skyddas som naturreservat är att det är ett angeläget allmänt intresse att skogar som denna, med dess arter och livsmiljöer, bevaras och främjas. Floran och faunan i området är känslig för miljöförändringar och missgynnas av skogsbruk.

Länsstyrelsen finner att en reservatsbildning är förenlig med bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken och att den för Köpings kommun gällande översiktsplanen inte utgör något hinder för reservatsbildning.

Vid avvägning enligt 7 kap 25 § miljöbalken har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna motsvarar behovet av skydd för att syftet ska uppnås. Området ska därför skyddas som naturreservat.

Ärendets handläggning

Näs är sedan mitten av 1990-talet känt för sina höga naturvärden. I skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering klassades den västra delen av reservatet som nyckelbiotop medan strandremsan klassades som naturvärde. Inventeringar under senare delen av 1990-talet och i början av 2000-talet har ytterligare förstärkt skyddsmotiven.

Samråd har enligt 26§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m ägt rum med Naturvårdsverket och Skogsvårdsstyrelsen, samt enligt 25 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m med Köpings kommun.

Innehavare av särskild rätt till marken har enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken förelagts att inom en tid av fem veckor framställa eventuell erinran mot bildande av ifrågavarande naturreservat. Någon erinran har inte inkommit.

Förslag till beslut har remissbehandlats under hösten 2002.

Köpings kommun har inget att erinra mot inrättandet av Näs naturreservat men framför några synpunkter. Kommunen anser att naturreservatet bör utvidgas i söder längs Näs vikens södra strand. Detta för att kommunen anser att området innehåller höga naturvärden såsom döda stående och liggande träd samt större aspar. Vidare anser Köpings kommun att reservatsföreskrifterna under punkt C5 skall ändras från "med undantag för matsvamp och bär" till "med undantag för marklevande svamp och bär för husbehov". Man menar att begreppet "matsvamp" inte går att definiera. Eftersom inga kända skyddsvärda marklevande svampar finns dokumenterade i området bör just begreppet "marklevande svamp" kunna användas. Begreppet "för husbehov" begränsar risken för att område utnyttjas för professionell plockning. Även reservatsföreskrifterna under C6, C8 och C9 bör utvecklas ytterligare med "på annat sätt störa eller skada djurlivet", "andra markeringar i naturen" respektive "lägerverksamhet".

Länsstyrelsen anser att naturvärdena inte är så höga längs Näs vikens södra strand att de motiverar inskränkningar i markanvändningen utöver den hänsyn som generellt skall tas i bland annat skogsbruket. Länsstyrelsen har efter förslag från Köpings kommun lagt till "för husbehov" under C5 men inte ändrat "matsvamp" till "marklevande svamp". Länsstyrelsen anser att termen matsvamp är väl inarbetad hos allmänheten. Länsstyrelsen finner inte anledning att ändra föreskriften C6. Alla vilda däggdjur och fåglar är fredade enligt jaktlagstiftningen utom för vissa arter under speciella jakttider. Detta innebär att man generellt sett inte får skada djurlivet. Under föreskriften C4 anges "eller på annat sätt avsiktligt störa djurlivet". Länsstyrelsen anser att skyddet för djurlivet i reservatet därmed är uppfyllt. Föreskrifterna C8 och C9 kompletteras med Köpings kommuns förslag. Dessa ändringar är av sådant slag att de inte ytterligare ökar inskränkningen för markägaren eller andra sakägare.

Länsstyrelsen har enligt 27 § verksförordningen utrett föreskrifternas kostnadsmissiga och andra konsekvenser och dokumenterat utredningen i en konsekvensutredning. Ekonomistyrningsverket har lämnats tillfälle att yttra sig i frågan och om konsekvensutredningen.

Under vintern år 2003 nåddes överenskommelse om intrångsersättning.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit landshövding Mats Svegfors, beslutande naturvårdshandläggare Åsa Hedin, föredragande, samt länsråd Håkan Eriksson
länsassessor Torsten Eriksson
länsantikvarie Birgitta Cedenhag samt naturvårdsdirektör Christina Lindahl.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, enligt bilaga 4 (formulär nr 8)

Mats Svegfors

Åsa Hedin

Bilagor:

1. Beslutskarta
2. Karta över vägar, jaktorn, kraftledningsgata och båtbygga
3. Skötselplan
4. Hur man överklagar